

Jumalateenistus Nõos P, 01.12.24 kell 11.00, I advent

Lektsioonid: Js 62:10–12; Rm 13:11–14

Pihikõne: Ps 2:7b

Jutlus: Mt 21:1–9

Laulud: 10 (1–4); 85 (1–2, 3); 87 (1–5); 5 (1–4)

Ja kui nad jõudsid Jeruusalemma lähedale ja tulid Betfage poole Õlimäele, siis läkitas Jeesus kaks jüngrit ja ütles neile: „Minge külla, mis on teie ees, ja kohe te leiате kinniseotud emaeesli ja sälu ta juures. Päästke need valla ning tooge mulle! Ja kui keegi teile midagi ütleb, siis vastake: „Issand vajab neid. Ta läkitab nad peatselt tagasi.” Aga see on sündinud, et läheks täide, mida prohveti kaudu on räägitud: „Ütelge Siioni tütrele: Ennäe, su kuningas tuleb sulle tasane, istudes emaeesli seljas ja sälu seljas, kes on koormakandja looma varss.”” Jüngrid läksid ja tegid just nõnda, nagu Jeesus neid oli käskinud: tõid emaeesli ja sälu ning panid rõivad nende peale ja tema istus sinna. Tohtu rahvahulk aga laotas oma rõivad tee peale, teised raiusid oksid puudelt ja laotasid tee peale. Rahvahulgad aga, kes käisid Jeesuse eel ja järel, hüüdsid: „Hoosanna Taaveti Pojale! Õnnistatud olgu see, kes tuleb Issanda nimel! Hoosanna kõrgustes!”

Jälle kord on käes adventiaeg. Ja jälle kord tasub mõtiskleda selle üle, mida tähendab advent.

Nagu teame, tuleb see sõna ladinakeelsest väljendist *adventus Domini*, mis on omakorda tõlge Uue Testamendi kreekakeelsest algsõnast *παρουσία*, millega viidatakse Jeesus Kristuse teisele tulemisele, seega tulemisele tulevikus maailma Kohtumõistjana. Nõnda on adventiaja tähendusväljas kindlasti kaks teemat: kitsamas mõttes valmistumine Jeesus Kristuse sünnipäevaks ehk jõuludeks ja laiemas mõttes valmistumine Jeesus Kristuse tagasitulekuks kõigeväelise Issandana.

Esmalt siis valmistumine Jeesus Kristuse sünnipäevaks. Meie tänane kirjakoht annab sobivaid viiteid jõuludeks kui peoajaks valmistumiseks. Ka Jeesus annab ju jüngerile korralduse teha ettevalmistusi oma linna saabumiseks: talle tuleb tuua emaeesel ja sälg. Jüngrid lisavad sinna juurde ka oma riided, need laotatakse loomadele sadulaks. Jeesust vastuvõttev rahvahulk teeb oma osa okste raiumisega, et kaunistada linna sisse ratsutava Jeesuse teed.

Kõigil neil tegevustel oli vanas Iisraelis oma sümboolne ja rituaalne tähendus: kõik nad viitavad pidulikkusele ja seotusele Jumala ettekuulutustega, millest on võimalik lugeda Pühakirjast.

Meiegi oma õhtumaa ühiskonna mõjusfääris asuvas Eestis teeme ju alates tänasest ettevalmistusi peoajaks, jõuluajaks. Linna-, aleviku ja külaväljakuile on toodud jõulukuusk. Süüdatakse adventiküünal, mis on saanud väga levinud ettevõtmiseks (täna tehakse seda kord jälle ka Nõo alevikus). Siin-seal kuulutatakse välja jõulurahu. Hakatakse laulma jõululaule ning korraldama jõulukontserte ja jõulupidusid. Kõigele sellele annab vägagi nähtava tausta kaubandus, mis loodab käivet inimeste varustamisest jõulutoitude ja jõulukingitustega.

Näib, et adventiaeg, see jõuluootuse aeg meeldib inimestele väga, sest see lõpeb millegi ilusa ja erilisega, pühalikkusetundega, mida igaüks võib kogeda jõululaupäeval ja jõulupühadel enne aastavahetust.

Tihti on aga kuulda nurinat, et adventiaja sagimine jätab tähelepanuta jõulude õige tähenduse, Jumala saamise lihaks, Jumala Poja Jeesuse Kristuse sünni. Osalt on see nurin põhjendatud, sest jõulude kiriklik tähendus pole paljudele oluline. Pigem on see perekonnapäeva, kõneldakse rahust ja armastusest. Keskealiste ja vanemate inimeste jaoks seostuvad jõulud ka isamaalisusega, sest need kaks asja olid nõukogude ajal justkui kaks ühes: jõulude pidamine tähendas poliitilist riski.

Ja nõnda on tänapäeva kiriku üks ülesanne tõepoolest rõhutada jõulude kiriklikku tähendust: et see on Jumala kõne meile, Jumalast võõrdunud inimestele, Jumala Sõna lihaksamine ja võimalus siduda oma elu igavese Jumalaga.

Teisalt võime eelnimetatud nurina ka kõrvale jätta, sest Jeesus Kristus on lõpuks ju nii Jumal kui ka inimene. Ja inimesena polnud ka talle võõras rõõmustamine, pidutsemine, söömine ja joomine. Ka kingituste tegemine – kui mõtleme arvukaile armastustegudele, mida Jeesus oma eluajal inimestele

tegi. Loeme sellest kõigest UT evangeeliumidest. Ja seetõttu pole midagi halba ka selles, kui inimesed naudivad seda, mida neile on antud: vabadust pidutseda, laulda, tantsida, hästi süüa, kingitusi jagada ja neid ise vastu võtta. Omal kohal on selles mõttes ka jõuluvana ja päkapikud.

Peaasi, et me ei unustaks Jeesus Kristuse jumalikku loomust. Ja seepärast peab adventiajal kuulav olema ka kiriku hääl. Ning ei saa öelda, et see pole kuuldav, isegi meie usuleigeks nimetatud Eestis! Jõuluaega käsitletakse ju päris palju ka meedias.

Teine teema adventiaja tähendusväljas, mida ülal mainisin, on aga valmistumine Jeesus Kristuse tagasitulekuks. Ka selle adventiaja aspekti ühiskonnale meenutamine on kiriku ülesanne, sest see kipub jääma adventiaja üldlevinud tähendusest juba kaugemale ning seostub juba spetsiifiliselt ristiusuga.

Adventiaja teisest tähendusest kõneleb väga hästi nt meie tänane altariist loetud kirjakoht Rm 13:11–14. Loen selle veelkord ja alustan parema selguse huvides juba 8. salmist: „Ärgu olgu teil ühtki muud võlga kellegi vastu kui ainult võlg üksteist armastada; sest kes armastab teist, on Seaduse täitnud. Sest käsk: „Sa ei tohi rikkuda abielu, sa ei tohi tappa, sa ei tohi varastada, sa ei tohi himustada”, ja mis tahes muu käsk on kokku võetud selles sõnas: „Armasta oma ligimest nagu iseennast!” Armastus ei tee ligimesele kurja. Nii on armastus Seaduse täitmine. Ja tehke seda, teades aega: käes on tund unest virguda, sest nüüd on meie pääste lähemal kui siis, kui me usklikuks saime. Öö on lõpule jõudmas ja päev on lähedal. Pangem siis maha pimeduse teod, rõivastugem valguse relvadega! Elagem kombekalt nagu päeva ajal, mitte prassimises ega purjutamises, mitte kiimaluses ega kõlvatuses, mitte riisus ega kadeduses, vaid rõivastuge Issanda Jeesuse Kristusega ja ärge tehke ihu eest hoolitsemisest himude rahuldamist!”

Kuulsime siin, et apostel Paulus, kes arvestas Jeesus Kristuse tagasitulekuga veel tema põlvkonna kestel, paneb Rooma kirja lugejaile südamele põhiliselt kahte asja: armastagem oma ligimest ja elagem moraalselt. Armastamise põhjus on see, et niimoodi saab kurjast hoiduda. See, kes armastab või püüab armastada, ei tee oma ligimesele kurja. Moraalse elu põhjus pole mitte see, et oma heade tegudega Jumala ees plusspunkte koguda, vaid see, et ebamoraalsus tekitab inimeses halba südametunnistust ja see omakorda sõltuvusi. Inimene aga, kes tahab olla valmis Kristuse tagasitulemiseks, ei saa lubada sõltuvustel enda üle võimutseda. Muidu lihtsalt ei märka õigel ajal seda, kui Kristus tuleb.

Ja apostel Paulus mõtleb oma manitsuses ka inimese nõdra loomuse peale. Jeesuse tähendamissõnas kümnest neitsist jäid ju magama kõik kümme. Kuid tarkadel oli kaasas varuõli. Ka Paulus soovib meil varuda oma lampide käigus hoidmiseks n-õ varuõli. Ta ütleb: rõivastuge Issanda Jeesuse Kristusega! See tähendab, et meie nõdra loomuse hädavajalik tugi on Jumala sõna Jeesusest Kristusest, mis peaks meid saatma igal eluhetkel.

Oleme siiani kõnelnud adventiaja kahest põhitähendusest. Kuid sellel on ka kolmas tähendus. Ja meie tänasest kirjakohest tuleb see eriti hästi välja.

Jeesus tuli koos jüngritega pidulikult Jeruusalemma ja, nagu kuulsime, saatsid tema tulekut suurte rahvahulkade vaimustunud tervitused: „Hoosanna Taaveti Pojale! Önnistatud olgu see, kes tuleb Issanda nimel! Hoosanna kõrgustes!” See tähendab tulekut kuningana, sest mida muud tähendab tiitel Taaveti Poeg! See tähendab ka tulekut erilise, lõpuaja kuningana. Miks muidu peab evangelist Matteus oluliseks rõhutada VT prohvetite Jesaja ja Sakarja ettekuulutuste täitumist: „Ennäe, su kuningas tuleb sulle tasane, istudes emaesli seljas ja sälu seljas, kes on koormakandja looma varss.”

Küsimise siiski, kuhu Jeesus tegelikult niimoodi kuningana tuleb? Ja vastus on üks: ta tuleb ristile! Ta teab, et juba mõne päeva pärast viiakse ta nendesamade Jeruusalemma müüride vahelt, millesse ta praegu rahvahulkade juubelduste saatel siseneb, tagasi välja, et lüüa ta risti kui kurjategija. Niisiis on advent ka Jeesuse kindlameelne tulemine oma missiooni täitmiseks, ristilöömiseks kogu inimkonna eest.

See tähendab seda, et adventiaja tähendusvälja üks teemasid on ka surm. Me kõik peame arvestama sellega, et kord me sureme. Ja keegi meist ei tea, milline saab olema meie elukäik enne meie surma. Jeesuse lugu meie kirjakohas ja evangeeliumi edasi lugedes annab meile kaks põhimõttelist võimalust. Me võime kogeda inimeste austust ja lugupidamist. Kuid võime kogeda ka põlgust ja

halvakspanu. Ja nii, nagu pole võimalik mõista Jeesust kord austanud ja seejärel põlanud rahvahulga motiive ja meelemuutust, nii pole neid võimalik mõista ka meie inimlikus elus. See on lihtsalt niimoodi – kord oleme austatud ja kord oleme põlatud, vastavalt aegadele, mil elame ja inimestele, kelle keskel elame.

Siiski õpetab Jeesuse lugu meile igal ajal kindlaks jäämist oma eesmärgile – olgu ajad või inimesed millised tahes. Kasutan siin lõpetuseks paljukorratud, kuid tabavat üleskutset ristiinimestele igal ajal oma eesmärgile kindlaks jäämiseks. Ilm 2:10 on öeldud: „Ole ustav surmani, ja ma annan sulle elupärja!“ Õnnistatud ootusaega, kallid õed ja vennad Kristuses!

Aamen.